

opusdei.org

Tunda Teda ja tunda ennast (II): Sõnadega, mida Jeesus meile õpetas

Ainult teades, mida Jumal
sügaval oma südames hoiab,
saame õppida tõeliselt
palvetama.

04.01.2022

Jeesuse esimesed jüngrid olid oma
Õpetajast pidevalt lummatud ja
üllatunud. Ta õpetas „neid nagu see,
kellel on meelevald“ (Mt 7:29).
Deemonid allusid Talle. Tal oli

väidetavalt võim patte andeks anda. Ja Ta tegi imesid, mis eemaldasid kõik nende kahtlused... Selline hämmastav inimene pidi varjama midagi salapärast. Ühel varahommikul päikesetõusu ajal, kui neil oli algamas järjekordne kurnav päev, ei leidnud jüngrid Jeesust. Muretsedes otsisid nad Teda kogu väikesest Kapernauma linnast. Kuid Jeesust polnud kuskil. Lõpuks nägid nad järve kohal asuval künkal Teda - palvetamas! (vrd Mk 1:35).

Evangelist annab mõista, et alguses ei saanud nad sellest aru. Kuid peagi mõistsid nad, et Kapernaumas juhtunu polnud üksiksündmus. Palve oli samasugune osa Õpetaja elust nagu jutlustamine, inimeste vajaduste eest hoolitsemine ja puhkamine. Vaikses palves veedetud aeg paelus neid, isegi kui nad ei saanud sellest täielikult aru. Alles pärast seda, kui Õpetajaga koos oli oldud mõnda aega, julgesid nad Teda

paluda: „Issand, õpeta meidki palvetama, nõnda nagu Johannes õpetas oma jüngreid“ (Lk 11:1).

Non multa...

Me teame, kuidas Jeesus vastas nende palvele: „Meie Isa“ palvega. Ja me võime ka ette kujutada, et jüngrid olid pisut pettunud: ainult need mõned sõnad? Kas nii veetis Õpetaja need pikad tunnid, korrates alati sama asja? Nad võisid tahta, et Jeesus seda õpetust nende jaoks laiemalt käsitleks. Seetõttu võib püha Matteuse evangeelium olla meile valgustavam, kuna asetab Jeesuse „Meie Isa“ õpetamise Mäejutluse konteksti. Seal esitab Kristus peamised nõuded palvele, tõelisele suhtele Jumalaga. Millised need nõuded on?

Esimene on *õige kavatsus*. Me peame pöörduma Jumala poole sellepärast, kes Ta on, mitte muudel põhjustel; ja

kindlasti mitte ainult selleks, et teised meid näeksid või et me paistaksime nende silmis head (vrd Mt 6:8). Me pöördume Jumala kui isiku poole, keda me ei saa kasutada iseenda eesmärgidel. Ta on andnud meile kõik, mis meil on, ja me eksisteerime ainult tema Armastuse kaudu. Ta on teinud meist oma lapsed ja hoolitseb meie eest armastavalt ning Ta andis oma elu, et meid päästa. Ta väärrib meie tähelepanu mitte ainult ega peamiselt seetõttu, et Ta võib meile asju anda. Ta väärrib seda... sellepärast, kes Ta on! Püha Johannes Paulus II, olles veel Krakowi piiskop, ütles noortest grupile: „Miks kõik palvetavad: kristlased, moslemid, budistid, paganad? Miks nad kõik palvetavad? Miks inimesed, kes isegi ei usu, et nad palvetavad, seda teevad? Vastus on üsna lihtne. Ma palvetan, sest Jumal on olemas. Ma tean, et Jumal on olemas. Seepärast ma palvetan.“ [1]

Teine on *usaldus*: me pöördume selle poole, kes on Isa, *Abba*. Jumal ei ole kauge olend ja veel vähem on ta vaenlane, keda peaksime rahustama, leevendades tema viha või rahuldades tema pidevaid nõudmisi. Ta on Isa, kes valvab oma laste üle, kes teab, mida nad vajavad, ja annab neile selle, mis on neile parim (vrd Mt 6:8), ja tunneb neist rõõmu (vrd Õp 8:31).

Seega saame paremini mõista palve kolmandat nõuet: *mitte kasutada liiga palju sõnu* (vrd Mt 6:7). Siis saame kogeda seda, mida Paavst Franciscus meile ütleb: „Kui hea on seista krutsifiksi ees või põlvili Pühima Sakramendi ees ja lihtsalt olla tema juuresolekul!“ [2] Liiga palju sõnu võib meie südame nüristada ja meie tähelepanu hajutada. Selle asemel, et vaadata Jumala poole ja olla tema Armastuses, on oht, et satume oma pakiliste vajaduste, murede või

plaanide vangi. See tähendab, et võime iseendasse lõksu jääda, laskmata palvel avada oma südant Jumalale ja tema muutvale Armastusele.

On üks ladinakeelne vanasõna, *non multa, sed multum*, [3] mida Püha Josemaría ikka kasutas, rääkides õppimisviisist, mis väldib paljudesse asjadesse – *non multa* – hajumist, seevastu läheb pigem sügavamale sellesse, mis on oluline – *sed multum*. See nõuanne on kasulik ka Jeesuse palveõpetuse mõistmiseks. „Meie Isa“ ei ole oma lühiduses mitte „pettumust valmistav“ õppetund, vaid pigem autentne ilmutus sellest, kuidas luua tõeline „ühendus“ Jumalaga.

...sed multum

„Eluõhtul hinnatakse meid meie armastuse järgi. Õppige armastama nii, nagu Jumal soovib olla

armastatud, ja loobuge oma käitumisviisidest.“ [4] Need Püha Risti Johannese sõnad tulevad meile meelde, et armastamine tähendab enda kohandamist teise inimesega, tunnetamist, mis talle meeldib, ja selle elluviimisel oma õnne leidmist; see tähendab õppimist – mis mõnikord põhjustab meile kannatusi –, et meie headest kavatsustest ei piisa ja et me peame õppima, kuidas asju õigesti teha.

Ja kuidas saame Jumalat armastades seda õigesti teha? Kuidas me saame teada, mis Talle tegelikult meeldib? Peame paluma, et Ta näitaks meile, mida ta sügaval oma südames hoiab. Jüngrid palusid Jeesust: „Õpeta meid palvetama.“ Seetõttu ei ole palvetamise õppimine peamiselt „võtete“ või „meetodite“ küsimus. Eelkõige on see enese avamine Jumalale, kes on näidanud meile oma tõelist palet ja avanud meile oma südame sügavused. Ainult teades,

mida Jumal sügaval oma südames
hoiab, saame õppida tõeliselt
palvetama, Teda armastama nii,
nagu Tema tahab olla armastatud. Ja
seega võime õppida oma
palvetamisviisist „loobuma“ ja
palvetama parimal viisil, nii, nagu
Tema soovib.

„Meie Isa“ on seega Jeesuse suur
juhis, kuidas viia oma süda
vastavusse Isa südamega. Nagu
mõned kommentaatorid on
rõhutanud, on see palve, mis on
tõeliselt „performatiivne“: selle
sõnad toovad meis esile selle, mida
nad tähistavad; need on sõnad, mis
muudavad meid. Need ei ole lihtsalt
fraasid, mida korrata. Need sõnad on
mõeldud harima meie südant,
õpetama seda põksuma armastusega,
mis on meelepärane meie taevasele
Isale.

Õeldes „Isa“ ja „meie“, asetan ma end
eksistentsiaalselt suhtesse, mis

määrab kogu mu elu. Sõnad „sinu tahtmine sündigu“ õpetavad mind armastama Jumala plaane. Ja palve „anna meile andeks meie võlad, nagu meie anname andeks oma võlglastele“ aitab mul omaks võtta halastavam süda teiste vastu. Püha Augustinus ütles „Meie Isa“ kommenteerides: „Seetõttu on meie jaoks sõnad vajalikud, et saaksime nende abil mõelda selle üle, mida me palume, ja seda järgida, mitte kui vahendid, mille abil me eeldame, et Jumalat teavitatakse või juhatakse seda järgima.“ [5] Nende sõnadega palvetades õpime pöörduma Jumala poole, keskendudes sellele, mis on tõeliselt oluline.

Mõtisklemine erinevate soovide üle „Meie Isas“ võib-olla mõne suure ja tuntud kommentaari abil, nagu seda on püha Küpriani või Aquino püha Thomase oma, [6] või uuemate nagu Katoliku Kiriku Katekismus abil võib olla hea viis alustada või uuendada

oma palveelu ja seeläbi süveneda Armastusse, millel peaks rajanema kogu meie elu.

Inspireeritud sõnadega

Jüngrid, Jeesuse palve tunnistajad, nägid Jeesust sageli ka psalmide sõnadega Isa poole pöördumas. Ta pidi seda õppima oma Emalt ja pühalt Joosepilt. Psalmid toitsid tema palvet kuni ristiohvri ülima hetkeni. *Elii, elii, lemaa sabahtani?* – need arameakeelsed sõnad on 22. psalmi esimene rida, mida Jeesus ütles meie lunastuse kulminatsiooni hetkel. Püha Matteus räägib meile ka, et viimasel õhtusöömaajal, „kui nad olid laulnud kiituslaulu, läksid nad välja Õlimäele“ (Mt 26:30). Milliseid kiituslaule tavatses Kristus ise palvetada?

Paasasöömaaja ajal joovad juudid neli klaasi veini, mis sümboliseerivad Jumala nelja töötust

oma rahvale Egiptusest vabastamisel: „ma viin teid ära, ma päästan teid, ma lunastan teid, ma võtan teid...“ (2Ms 6:6-7). Neid juuakse erinevatel hetkedel söögi ajal, lauldes *Hallel* kiidulaule, mille nimi tuleneb esimesest sõnast *hallel* ehk „halleluuja“. [7] Jeesus oleks neid tõelise iisraellaseks kindlasti lugenud suure tänutundega ja andunult Jumalale, oma Isale, teades, et nendes innustunud palvetes sisaldub kogu Jumala armastuse ajalugu oma rahva vastu. Nad õpetavad inimese südame lähenema Jumalale, kelle lõpmatu rikkus ei saa kunagi ammendatud: kiituse, kummardamise, palvega, andestuse palumisega...

Seega pole üllatav, et esimesed kristlased järgisid Jeesuse eeskujul sellisel moel palvetades, mida julgustas ka Püha Pauluse nõuanne: „... lauldes omavahel psalme, hümne ja vaimulikke laule, lauldes ja pilli

mängides kogu oma südamega Issandale, tänades alati Jumalat ja Isa meie Issanda Jeesuse Kristuse nimel“ (Ef 5:19-20). Sarnaselt „Meie Isaga“ harisid psalmide sõnad nende südant, avades nad tõelisele suhtele Jumalaga. Nad avastasid hämmastuse ja tänutundega, kuidas need salmid olid ennustanud Kristuse elu. Ja enne kõike mõistsid nad, et ühegi inimese süda polnud neid kiitus- ja palvesõnu nii täiuslikult omaks teinud kui Tema oma. „Kuna psalme palvetatakse Kristuses ning nad täituvad Temas, kuuluvad nad olemuslikult ja püsivalt Kiriku palve juurde. Nad sobivad kõikidest seisustest ja kõikide aegade inimestele.“ [8] Ka meie leiame neis „tahket toitu“ (vrd Hb 5:14) oma palve jaoks.

Ja mitte ainult psalmid. Peagi lisandusid neile kiituslaulud ja vaimulikud laulud, mida kasutati, et ülistada kolmainu püha Jumalat, kes

oli end ilmutanud isikute – Isa, Poja ja Vaimu – osadusena. Nii algas palvete koostamine, mida kasutatakse liturgias ja mis toidavad inimeste vagadust läbi aegade. Need palved, mis on vili Kiriku armastusest oma Issanda vastu, on aare, mis võib juhtida ja harida meie südant. Nagu Püha Josemaría rõhutas: „Sinu palve peab olema liturgiline. Oleks hea, kui sa harjuksid lugema psalme ja missaraamatu palveid, selle asemel et lugeda isiklikke või erapalveid.“

[9]

Püha Vaimu ajal

„Meie Isa“ sõnad, psalmid ja teised Kiriku palved on meid kindlasti suunanud suhetes Jumalaga, kuigi me ei pruugi olla selle tõsiasja üle mõelnud. Sellegipoolest on Jumala sõna „elav“ ja võib seega avada uusi ja enneolematuid horisonte. Nagu loeme kirjast heebrealastele: „Sest

Jumala sõna on elav ja tõhus ja vahedam kui ükski kaheterane mõõk ning tungib läbi, kuni ta eraldab hinge ja vaimu, liigesed ja üdi, ning on südame meelsuse ja kaalutluste hindaja“(Hb 4:12).

Seetõttu võivad ühed ja samad sõnad, mille üle ikka ja jälle mõtiskleda, omandada erinevaid toone. Mõnikord võivad need avada meie silme ees uusi horisonte, ilma et me suudaksime arusaadavalt selgitada, miks see nii on. See on Püha Vaim, kes tegutseb meie meeles ja südames. Nagu Püha Augustinus kõnekalt kuulutas: „Minu sõnade kõla tabab teie kõrvu, kuid Õpetaja on seespool ... Kas soovite selle kohta tõestust? Kas te pole kõik seda jutlust kuulnud? Ja ometi, kui paljud lähevad siit õpetuseta! Mina omalt poolt olen kõigile rääkinud; aga need, kellega sees olev Salvimine ei räägi, keda Püha Vaim seespool ei õpeta, need lähevad tagasi õpetuseta.“ [10]

Seetõttu näeme tihedat sidet Püha Vaimu, inspireeritud sõna ja meie palveelu vahel. Kirik kutsub Püha Vaimu kui „sisemist õpetajat“, kes juhib ja harib meie südant sõnadega, mida Jeesus ise meile õpetas, aidates meil avastada neis üha uusi horisonte, et Jumalat paremini tunda ja Teda iga päevaga sügavamalt armastada.

„Maarja jättis kõik need lood meelde, mõtiskledes nende üle oma

südames“ (Lk 2:19). Meie Ema palve sai toitu tema enda elust ja usinast Jumala Sõna üle mõtisklemisest. Sealt otsis Maarja valgust, mida oli vaja, et mõista tema ümber toimuvat sügavamalt. Tema ülistuslaulus – *Magnificat* – näeme, kui rikkalikult oli Pühakiri tema palve pidevaks toiteallikaks. *Magnificat* on täis viiteid psalmidele ja teistele Pühakirja sõnadele, sealhulgas

„Hanna laul“ (1Sm 2:1-11) ja Jesaja nägemus (Js 29:19-20). [11] Nii valmistas Püha Vaim Jumalaema südames ette tema tingimusteta jah-sõna inglī sõnumile. Usaldame end Maarja eestkostele, paludes, et ka meie laseks jumalikul sõnal harida oma südant ja valmistada meid ette vastama *fiat!* - olgu nii!, ma tahan! - nii paljudele plaanidele, mille Jumal on meie eluks ette valmistanud.

.....

[1] Karol Wojtyła, *Ejercicios espirituales para jóvenes*, BAC, Madrid 1982, lk 89.

[2] Franciscus, *Evangelii Gaudium*, nr 264.

[3] Vrd. *Tee*, nr 333.

[4] Püha Risti Johannes, *Dichos de amor y luz*, 59

[5] Püha Augustinus, *Kiri 130*.

[6] Vrd Püha Küprian, *On the Lord's Prayer*, Early Church Classics, London, 1914; *The Catechetical Instructions of St. Thomas Aquinas*, "Explanation of the Lord's Prayer," Veritatis Splendor Publications, 2012, pp. 253ff.

[7] *Hallel* koosneb väikesest *Hallelist* (Psalmid 113-118) ja suurest *Hallelist* (Psalm 136), kus igas väärsireas korratakse refrääni „sest tema heldus kestab igavesti“. Paasasöömaaeg lõpeb Psalm 136 laulmisega.

[8] *Katoliku Kiriku Katekismus*, nr 2597.

[9] *Tee*, nr 86.

[10] Püha Augustinus, *III jutlus püha Johannese esimesest kirjast*, 13.

[11] Lisaks äsja viidatutele sisaldab see ka viiteid kirjakohtadele Hb 3:18; Ii

12:19-20; 5:11-12 ja Psalmid 113:7;
136:17-23; 34:2-3; 111:9; 103:1; 89:11;
107:9; 34:10; 98:3; 22:9.

Nicolás Álvarez de las Asturias

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
et-ee/article/teda-tunda-ja-ennast-tunda-
ii-sonadega-mida-jeesus-meile-opetas/](https://opusdei.org/et-ee/article/teda-tunda-ja-ennast-tunda-ii-sonadega-mida-jeesus-meile-opetas/)
(11.03.2026)